

VLAAMSE COMMISSIE ONROEREND ERFGOED

ADVIES VCOE 2017|041 VAN 6 JULI 2017

OVER DE VOORLOPIGE BESCHERMING ALS MONUMENT VAN 'KNOTES' IN HERSTAPPE, NAAR AANLEIDING VAN DE ADVIESVRAAG VAN MINISTER GEERT BOURGEOIS VAN 21 JUNI 2017

De Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed, rechtsgeldig samengesteld, brengt op 6 juli 2017 volgend advies uit:

1. De VCOE ontving op 21 juni 2017 een adviesvraag van Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering en minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed over de voorlopige bescherming als monument van de 'knotes' in Herstappe. De commissie spreekt zich in voorliggend advies uit over de documenten in het kader van de voorlopige bescherming met name (a) het ministerieel besluit tot voorlopige bescherming, (b) de fotoregistratie, (c) het afbakeningsplan, (d) het beschermingsvoorstel met bijhorend omgevingsplan en historische kaarten.
2. Artikel 1 van het ministerieel besluit legt de voorlopige bescherming als monument vast van de knotes, evenals een cirkel met straal van 20 meter er omheen. Artikel 1 verwijst tevens naar het afbakeningsplan en de fotoregistratie die als bijlagen bij het beschermingsbesluit werden gevoegd. De commissie ondersteunt artikel 1.
3. Artikel 2 van het ministerieel besluit verwijst naar de erfgoedwaarden van het monument en beschrijft tevens de erfgoedkenmerken en -elementen van het monument. De knotboom wordt beschermd omwille van de wetenschappelijke, historische, esthetische en ruimtelijk-structurende waarde. De commissie suggereert om bij de beschrijving van de historische waarde aan te vullen dat de boom de hoek van een bestaand boomgaardperceel én open akkerlanden afbakt, beide typische landgebruikstypes van Droog-Haspengouw.
4. De beheersdoelstellingen zijn opgenomen in artikel 3 van het ministerieel besluit. De commissie ondersteunt de beheersvisie en vindt het positief dat daarbij aandacht is voor de (mogelijke) effecten van de essentaksterfte. Wat betreft eventuele heraanplant suggereert de commissie aan te vullen dat ook gedacht kan worden aan het enten of stekken van deze boom om de genetische diversiteit te behouden.
5. Artikel 4 van het ministerieel besluit formuleert de voorschriften voor instandhouding en onderhoud van het te beschermen monument. De commissie kan deze voorschriften ondersteunen.
6. Artikel 5 somt de toelatingsplichtige handelingen op. De commissie heeft hierbij geen bemerkingen.
7. Tot slot wenst de commissie volgende bemerkingen te formuleren bij het inhoudelijk dossier:
 - Op pagina 4 is sprake van het bocagelandschap dat weergegeven wordt op de 18de-eeuwse kaarten. De commissie merkt op dat dit niet helemaal correct is. Droog-Haspengouw wordt gekenmerkt door open akkerlandschappen, die zeer duidelijk herkenbaar zijn op de kaart van Villaret en de Kabinetskaart van de Ferraris. Aanvullend wijst de commissie erop dat dorpen zoals Herstappe traditioneel omgeven werden door boomgaarden en huisweiden met een zeer kleinschalig gesloten landschap. Het is wenselijk dit aan te vullen in het dossier.

- De commissie stelt vast dat voor de fysieke toestand van de boom verwezen wordt naar het inspectierapport opgemaakt door het Agentschap Natuur en Bos. De commissie vindt het wenselijk de belangrijkste bevindingen uit dit rapport met betrekking tot de knotboom van Herstappe samen te vatten in het inhoudelijk dossier.
8. Op basis van bovenstaande argumentatie en opmerkingen geeft de commissie een gunstig advies voor de voorlopige bescherming als monument van de Knotes in Herstappe.

Namens de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed,

Michiel Deweydt
Voorzitter